

Yhtymävaltuusto

Aika 14.12.2021 klo 14:00 - 15:43

Paikka Sokos Hotel Kimmel, Penttilä-sali, Itäranta 1, 80100 Joensuu

Käsitellyt asiat

		Sivu
§ 54	Valtuuston kokouksen avaus, nimenhuudon toimittaminen ja edustettuina olevien jäsenkuntien toteaminen ja ääniluettelon hyväksyminen	5
§ 55	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	7
§ 56	Pöytäkirjan tarkastaminen	8
§ 57	Talousarvio vuodelle 2022	9
§ 58	Sairaanhoito kaikille kotikunnasta riippumatta, keskustan valtuustoryhmä	18
§ 59	Henkilökunnan työhyvinvoinnin tukeminen – SDP:n ja vasemmistoliiton valtuustoryhmä 17.3.2021	21
§ 60	Kokoukseen jätetyt valtuustoaloitteet	23
§ 61	Kokouksen päättäminen	24

Osallistujat

Läsnä	Räsänen Kristiina	Jäsen	
	Kareinen Riitta	Jäsen	
	Tykkyläinen Tapio	Jäsen	
	Ainasto Päivi	Jäsen	
	Eteläpää Päivi	Jäsen	
	Jumppanen Anssi	Jäsen	
	Jääskeläinen Sampsa	Jäsen	Poistui klo 15.30
	Kaita Karita	Jäsen	
	Riekki Martti	Varajäsen	Jorma Karttusen varajäsen
	Keskisalo Pentti	Puheenjohtaja	
	Koskela Päivi	Jäsen	
	Mäkisalo-Ropponen Merja	Jäsen	
	Nuutinen Tapani	Jäsen	
	Parikka Tuula	Jäsen	
	Pesonen Mira	Jäsen	
	Rouvinen Juhani	Jäsen	
	Surakka Martti	Jäsen	
	Saarinen Ninni	Varajäsen	Sami Tanskasen varajäsen
	Tofferi Raija	Jäsen	

	Tohkanen Matti	Jäsen	
	Neuvonen Lasse	Varajäsen	Pertti Vainionpään varajäsen
	Vartiainen Kimmo	Jäsen	
	Viljala Jussi	Jäsen	
	Peura Matti	Jäsen	
	Wilska Heidi	Jäsen	
	Auvinen Eeva-Liisa	1. varapuheenjohtaja	
	Lampinen Jarkko	Jäsen	
	Hirvonen Kirsi	Varajäsen	Aki Sutisen varajäsen
	Kaarto Iita	Jäsen	
	Kauppinen Marja	Jäsen	
	Kiiskinen Jenni	Jäsen	
	Kuronen Vesa	Jäsen	
	Martikainen Timo	Jäsen	
	Mustonen Eero	Jäsen	
	Pöppönen Jukka	2. varapuheenjohtaja	
	Riikonen Maija	Jäsen	
	Tuovinen Tarja	Jäsen	
	Hakulinen Pauli	Jäsen	
	Härkönen Rosa	Varajäsen	Mikko Hartikaisen varajäsen
	Peuha Jyrki	Jäsen	
	Kaukainen Riitta	Jäsen	
	Kämäräinen Matti	Jäsen	
	Savolainen Anni	Jäsen	
	Matikka Helena	Jäsen	
	Piironen Marjo	Jäsen	
	Kuikka Heikki	Varajäsen	Tiina Mustosen varajäsen
	Tuominen Merja	Jäsen	
	Hirvonen Ville	Jäsen	
	Silventoinen Päivi	Jäsen	
	Sormunen Marja	Jäsen	
Poissa	Holopainen Hannu	Jäsen	
	Jokela Osmo	Varajäsen	Hannu Holopaisen varajäsen
	Karttunen Jorma	Jäsen	
	Tanskanen Sami	Jäsen	
	Vainionpää Pertti	Jäsen	
	Väisänen Irja	Jäsen	
	Orre Matti	Varajäsen	Irja Väisänen varajäsen
	Sutinen Aki	Jäsen	
	Hartikainen Mikko	Jäsen	
	Mustonen Heidi	Jäsen	
	Humaloja Tero	Varajäsen	Heidi Mustosen varajäsen

	Mustonen Tiina	Jäsen	
	Mara Outi	Hallituksen jäsen	
	Piipponen Sirpa	Hallituksen jäsen	
	Pirhonen Osmo	Hallituksen jäsen	
	Leminen Urpo	Kuntapaikka Polvijärvi	
	Paakkunainen Timo	Kuntapaikka Rääkkylä	
	Reijonen Eero	Kuntapaikka Liperi	
Muut	Harinen Jertta	Hallituksen puheenjohtaja	
	Meriläinen Juhani	Hallituksen 1. varapj.	Poistui klo 15.28
	Ketonen Matti	Hallituksen 2. varapj.	
	Elonheimo Ville	Hallituksen jäsen	
	Hiltunen Ilkka	Hallituksen jäsen	
	Kaverinen Maija	Hallituksen jäsen	
	Puustinen Pekka	Hallituksen jäsen	
	Väistö Vuokko	Hallituksen jäsen	
	Honkonen Veijo	Kuntapaikka Heinävesi	
	Kirjavainen Lassi	Kuntapaikka Juuka	
	Savolainen Anni	Kuntapaikka Nurmes	Paikalla valtuutettuna
	Pirskanen Ilkka	Toimitusjohtaja	
	Naukkarinen Ilkka	Hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	

Allekirjoitukset

Tämä pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitusten oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Pentti Keskisalo
puheenjohtaja

Ilkka Naukkarinen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Anssi Jumppanen
pöytäkirjantarkastaja

Iita Kaarto
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Tarkastettu pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon osoitteeseen www.siunsote.fi 15.12.2021 .

Päätöksiä koskevia pöytäkirjan otteita voi pyytää Siun soten kirjaamosta.

Postiosoite: Tikkamäentie 16, 80210 Joensuu

Käyntiosoite: Tikkamäentie 16, Joensuu, M-talo, 3. kerros.

Sähköpostiosoite: kirjaamo@siunsote.fi

Puhelinnumero: 013 330 8285 (puhelinaika: ti, ke ja to klo 10.00 – 14.30)

Kirjaamon aukioloaika: arkisin 9 – 14.30

Yhtymävaltuusto

§ 54

14.12.2021

Valtuuston kokouksen avaus, nimenhuudon toimittaminen ja edustettuina olevien jäsenkuntien toteaminen ja ääniluettelon hyväksyminen

Yhtymävaltuusto 14.12.2021 § 54

Päätösehdotus

Puheenjohtaja:

Toimitetaan nimenhuuto, todetaan valtuutettujen esteet, tarkastetaan ja hyväksytään ääniluettelo. Valtuutettujen mahdolliset esteellisyydet todetaan kulloinkin käsiteltävän asian yhteydessä.

Merkittiin pöytäkirjaan, että ennen kokouksen avaamista huomioitiin neurologi, apulaisylilääkäri Anna-Maija Saukkosta tälle Suomalaisen Lääkäriseura Duodecimin 19.11.2021 myöntämän Konrad ReijoWaraan palkinnon johdosta. Toimitusjohtaja, yhtymävaltuuston puheenjohtaja ja yhtymähallituksen puheenjohtaja onnittelivat Saukkosta kiitospuhein ja kukkasin.

Päätös

Kokous avattiin, nimenhuuto toimitettiin, todettiin edustettuina olevat jäsenkunnat ja hyväksyttiin ääniluettelo.

Merkittiin pöytäkirjaan, että ennen kokouksen avaamista huomioitiin neurologi, apulaisylilääkäri Anna-Maija Saukkosta tälle Suomalaisen Lääkäriseura Duodecimin 19.11.2021 myöntämän Konrad ReijoWaraan palkinnon johdosta. Toimitusjohtaja, yhtymävaltuuston puheenjohtaja ja yhtymähallituksen puheenjohtaja onnittelivat Saukkosta kiitospuhein ja kukkasin.

Selostus

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän perussopimuksen 9 §:n mukaan kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää yhtymävaltuusto.

Hallintosäännön 13 luvun 7 §:n mukaan läsnäolevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan jäsenkunnittain aakkosjärjestyksessä.

Perussopimuksen 11 §:n mukaan kullakin yhtymävaltuuston jäsenellä on yksi (1) ääni. Mikäli jäsen on estynyt tai poissa, siirtyy hänen äänivaltansa henkilökohtaiselle varajäsenelle.

Hallintosäännön 13 luvun 10 §:n mukaan ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja

Yhtymävaltuusto

§ 54

14.12.2021

esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäytyttävä asian
käsittelystä.

Yhtymävaltuusto

§ 55

14.12.2021

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Yhtymävaltuusto 14.12.2021 § 55

Päätösehdotus

Puheenjohtaja:

Kokous todetaan laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kaikkien jäsenkuntien olevan edustettuina kokouksessa ja paikalla on 50/53 valtuutettua tai varavaltuutettua.

Yhtymävaltuusto totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Selostus

Kuntalain (410/2015) 94 §:n 4 momentin mukaan kokouskutsu on lähetettävä vähintään neljä päivää ennen kokousta. Samassa ajassa on kokouksesta annettava tieto yleisessä tietoverkossa.

Kokouskutsu lähetetään tiedoksi myös jäsenkuntien kunnanhallituksille. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Esityslista on julkaistu www.siunsote.fi -verkkosivustolla.

Perussopimuksen 12 §:n mukaan valtuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi (2/3) kolmannesta jäsenistä on kokouksessa saapuvilla, ja vähintään puolet (1/2) jäsenkunnista on edustettuna.

Nimenhuudon jälkeen puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko valtuusto laillisesti koollekutsuttu ja päätösvaltainen.

Yhtymävaltuusto

§ 56

14.12.2021

Pöytäkirjan tarkastaminen

Yhtymävaltuusto 14.12.2021 § 56

Päätösehdotus

Puheenjohtaja:

Valtuusto valitsee Hannu Holopaisen ja Anssi Jumppasen tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan. Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti kokouksen jälkeen.

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Anssi Jumppanen ja Iita Kaarto.

Selostus

Kuntalain (410/2015) 107 §:n mukaan toimielimien kokouksesta pidetään pöytäkirjaa. Saman lain 140 §:n mukaan valtuuston pöytäkirja siihen liittyvine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Valtuuston pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla tähän tehtävään valittua valtuutettua, jollei valtuusto jonkin asian kohdalla toisin päättä.

Yhtymähallitus	§ 249	15.11.2021
Yhtymähallitus	§ 258	29.11.2021
Yhtymävaltuusto	§ 57	14.12.2021

Talousarvio vuodelle 2022

4770/02.02.00.00/2021

Yhtymähallitus 15.11.2021 § 249

Lisätiedot   Talousjohtaja Ismo Rouvinen
ismo.rouvinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4506

Päätösehdotus   Toimitusjohtaja Pirskanen Ilkka:

Yhtymähallitus käy lähetekeskustelun vuoden 2022 talousarvion laadinnasta.

Yhtymähallitus merkitsee tiedokseen omistajaohjausneuvottelujen materiaalin ja saattaa sen tiedoksi myös yhtymävaltuustolle.

Päätös   Hyväksyttiin.

Selostus   Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Siun soten toimintojen siirtyessä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle, kuntayhtymässä ei tehdä taloussuunnitelmaa, vaan ainoastaan talousarvio vuodelle 2022. Asiasta on konsultoitu kuntayhtymän tilintarkastajaa.

Talousarvion laadinta on pitkittynyt normaaliaikataulusta mm. myöhennettyjen omistajaohjausneuvottelujen takia. Kaksivaiheisten omistajaohjausneuvottelujen jälkimmäinen kokous pidettiin 2.11.2021, jossa jäsenkuntien maksuosuuksien muutos kiinnitettiin. Omistajien

Yhtymähallitus	§ 249	15.11.2021
Yhtymähallitus	§ 258	29.11.2021
Yhtymävaltuusto	§ 57	14.12.2021

päättämä maksuosuuksien nousu on 3 % kuluvaan vuoden maksuosuuksien tasosta. Ympäristöterveydenhuollon maksuosuuksien kasvuksi hyväksyttiin 2 % ja pelastustoimen osuuksien kasvuksi 6,2 %. Talousarviota on sopeutettu maksuosuuspäätöksen jälkeen annettuun kehukseen. Hallitukselle esitellään kokouksessa talousarvion valmitelutilanne.

Suunnitellun kokousaikataulun mukaan, talousarvioesitys yhtymävaltuustolle on määrä tehdä 29.11.2021 yhtymähallituksen kokouksessa.

Asian liitteenä on omistajaohjausneuvottelujen pöytäkirja-aineisto.

Yhtymähallitus 29.11.2021 § 258

Päätösehdotus

Toimitusjohtaja Pirskanen Ilkka:

Yhtymähallitus esittää yhtymävaltuustolle, että se hyväksyy talousarvion vuodelle 2022 liitteen mukaisesti.

Edelleen hallitus esittää valtuustolle, että se valtuuttaa virkajohdon tekemään talousarvioon teknisiä yms. korjauksia.

Päätös

Asian käsittelyn aluksi käytiin yleiskeskustelu talousarviosta.

Kokous keskeytettiin lounastauon ajaksi klo 12.35 - 13.14.

Tauon jälkeen talousarviokirja käytiin läpi luvuittain. Hallitus teki yksimielisesti talousarviokirjaan seuraavat muutokset:

2.6. poistetaan 1. kappaleesta lauseen osa 'haluamallamme tavalla ja saamme asiakkaat kerralla haltuun'.

3.4.5. tarkennetaan Liperin kunnalle siirtyvästä peruskouluopetuksesta, että tämä koskee Honkalammella järjestettävää perusopetusta.

3.4.9. lisätään ansionmenetykskorvauksia koskevan kohdan alkuun viittaus Hallintosäännön ansionmenetykskorvauksia käsittelevään pykälään (14 luku 5 §).

4.3. Lisätään kappale:

Yhtymähallitus	§ 249	15.11.2021
Yhtymähallitus	§ 258	29.11.2021
Yhtymävaltuusto	§ 57	14.12.2021

Pitkäaikaisen lainamäärän kasvattamistarve nettoinvestointien ja pitkäaikaisten lainojen lyhentämisen yhteismäärää enemmän johtuu kuntayhtymän rahoituspolitiikan painopisteen muuttumisesta lyhytaikaista rahoituksesta pitkäaikaiseen rahoitukseen. Muutoksella valmistaudutaan tulevan hyvinvointialueen rahoitusvaateisiin.

5.4.; 8. kappale poistetaan (terveyskeskussairaالاتasoiset palvelut).

5.5.2. Viimeinen kappale: Lähihoitajien oppisopimuskoulutusta... poistetaan lause 'vaikkakin sitä ei voida toteuttaa suunnitellun laajuisena.'

Toimialueiden strategiset tavoitteet ja mittarit -taulukoihin täydennetään kehityskeskustelujen hyödyllisyys ennen valtuuston kokousta, jos tieto käytettävissä.

Päätösehdotus hyväksyttiin edellä kuvatuilla muutoksilla.

Merkittiin pöytäkirjaan, että seuraavat henkilöt poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana:

- * Eero Reijonen klo 12.25
- * Tuula Parikka klo 12.35
- * Timo Paakkunainen klo 13.59

Selostus

Kuntalain 110 § mukaisesti valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kuntayhtymälle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Samassa yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntayhtymän strategiaa ja edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Valtuusto vastaa kuntayhtymän toiminnasta ja taloudesta, joten juuri valmistunut ta-kirja on valtuuston toiminnan ja talouden ohjausväline.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tehtävänä on järjestää jäsenkuntiensa puolesta alueensa väestölle yhdenvertaisilla periaatteilla lainsäädännön mukaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, jotka eri lakien mukaan ovat jäsenkuntien järjestämisvastuulla.

Kuntalaki ei velvoita kuntayhtymää laatimaan talousarviota ja -suunnitelmaa kuntayhtymän olemassaoloa pidemmäksi ajaksi. Koska vuosi

Yhtymähallitus	§ 249	15.11.2021
Yhtymähallitus	§ 258	29.11.2021
Yhtymävaltuusto	§ 57	14.12.2021

2022 on kuntayhtymän viimeinen toimintavuosi sote-uudistuksen vuoksi, ei tästä syystä poikkeuksellisesti tässä talousarviokirjassa esitetä lainkaan taloussuunnitteluvuosia ja alijäämien kattaminen on myös tehtävä vuoden 2022 loppuun mennessä.

Kuntayhtymän vuoden 2018 tilinpäätös oli alijäämäinen, joten kuntalain 110 §mukaan kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien eli viimeistään vuoden 2023 tilinpäätöksessä. Tulevan sote-uudistuksen myötä kuntayhtymän toiminta lakkaa vuoden 2022 lopussa, jolloin myös sillä hetkellä olevat mahdolliset kumulatiiviset alijäämät on katettava.

Vuoden 2022 talousarvio on valmisteltu tilintarkastajan ohjeistuksen mukaan 16,7 milj. euroa ylijäämäiseksi, koska vuoden 2020 tilinpäätöksessä kumulatiivinen alijäämä oli 12,2 milj. euroa ja kuluvan vuoden arvioidaan lokakuun tietojen perusteella muodostuvan 4,5 milj. euroa alijäämäiseksi. Jos talousarviovuodesta muodostuu alijäämäinen, niin omistajakunnat kattavat perussopimuksen mukaisesti peruspääomien suhteessa sen hetkisen kumulatiivisen alijäämän.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymää koskevan perussopimuksen 21 §:n mukaan kuntien yhteisessä omistajaohjauksessa yhtymähallitus neuvottelee kuntien kanssa kuntayhtymän taloudesta ja investointitarpeista. Omistajaohjauksessa marraskuun alussa 2021 jäsenkunnat hyväksyivät sote-kustannusten osalta jäsenkuntien maksuosuuksilla kerättävän euromäärän muutosprosentiksi 3,0 % kuluvan vuoden alkuperäisestä talousarviosta. Ympäristöterveydenhuollolla vastaava muutosprosentti on 2,0 % sekä pelastustoimella 6,2 %.

Kuntayhtymän omistajille esittämä kasvutarve lakisääteisten palvelujen toteuttamiseksi oli 4,8 %. Omistajaohjauksen määrittämä taso poikkeaa siis 1,8 %-yksikköä kuntayhtymän vähimmäistarpeesta, mikä tarkoitti 11,4 milj. euron sopeuttamistoimenpiteitä budjetin valmistelun viimeisessä vaiheessa. Koska omistajakuntien perussopimuksen 24 § mukaisesti kuntayhtymälle antama talousraami ja siten kuntayhtymän vuoden 2022 talousarvio poikkeaa kuntayhtymän esittämästä vähimmäistarpeesta, sisältyy talousarvion toteutumiseen merkittäviä taloudellisia riskejä.

Omistajaohjausneuvotteluissa omistajille kerrottiin, ettei kansalaisten lakisääteisiä palveluita voida järjestää nykyistä oleellisesti pienemmällä henkilöstöllä. Todellisuudessa kuntayhtymä kärsii monilla osaamisalueilla henkilöstöpulasta. Edelleen omistajille kerrottiin, ettei toimitilojen

Yhtymähallitus	§ 249	15.11.2021
Yhtymähallitus	§ 258	29.11.2021
Yhtymävaltuusto	§ 57	14.12.2021

vähentämisiä voida toteuttaa ilman palvelujen saavutettavuuden heikkenemistä. Ostopalvelujen osalta todettiin olevan merkittäviä hinnankorotuspaineita, koska esim. henkilöstömitoitusten lakisääteinen nosto koskee myös ostopalvelujen tuottajia.

Omistajien tahtotila oli neuvotteluissa, että tuotannollisista ja taloudellisista syistä johtuvat koko kuntayhtymää koskevat YT-neuvottelut ja niistä mahdollisesti seuraavat lomautukset ja irtisanomiset eivät ole sopeuttamistavoitteen saavuttamiseksi keinovalikoimassa. Myöskään palveluverkkoon omistajat eivät halua tehdä palvelutuotantosuunnitelmasta poikkeavia muutoksia.

Budjetin valmistelun viimeisessä vaiheessa tehtyjen sopeuttamistoimenpiteiden ja valtuuston hyväksymän palvelutuotantosuunnitelman toteuttamisen osalta yksittäisiä tuotannollisista ja taloudellisista syistä johtuvia henkilöstöön kohdistuvia toimenpiteitä ei voida kuitenkaan poissulkea talousarviovuoden aikana.

Lisäksi varautumista inflaatioon ja ulkoisten toimijoiden hinnankorotuspaineisiin ei ole pystytty huomioimaan sopeutetussa talousarviossa siinä mittakaavassa kuin sote-toiminnan muuttuva toimintaympäristö olisi vaatinut.

Tämä tarkoittaa sitä, että toimialueiden pitää pyrkiä tekemään asioita uudella entistä kustannustehokkaammalla tavalla vuonna 2022, jotta omistajaohjauksen taloudellinen tahtotila on mahdollista saavuttaa. Tässä onnistumiseen liittyy riskejä, joista osa liittyy toimintaympäristöön esim. koronaepidemian aiheuttamaan tilanteeseen ja osa toiminnan sisäiseen tehokkuuteen esim. henkilöstön jaksamiseen.

Tulevaisuuden osalta voidaan todeta, että alustavien laskelmien mukaan hyvinvointialueen ensimmäisinä toimintavuosina toimintakulut on pystyttävä pitämään hyvin lähellä vuoden 2022 tasoa.

Vuoden 2022 talousarviossa toimintatuottojen yhteismäärä on 786,7 milj. euroa ja toimintakulujen yhteismäärä vastaavasti 755,4 milj. euroa. Näiden erien erotuksella eli toimintakatteella katetaan rahoituserien sekä kasvavien poistojen osuus, koska Siun soten viimeisestä toimintavuodesta tavoitellaan emokuntayhtymän sekä liikelaitoksen syntyneiden alijäämien kattamisen takia 16,7 milj. euroa ylijäämäistä tulosta. Strategiasta johdettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on ehdoton edellytys taloudelliseen tavoitteeseen pääsemiseksi.

Yhtymähallitus	§ 249	15.11.2021
Yhtymähallitus	§ 258	29.11.2021
Yhtymävaltuusto	§ 57	14.12.2021

Talousarviovuoden bruttoinvestoinnit kuntayhtymässä ovat 34,0 milj. euroa, josta Pelastuslaitoksen osuus on 1,6 milj. euroa. Talousarvion valmistelun viimeisessä vaiheessa sopeutettiin koko kuntayhtymän investointisuunnitelmaa. Sopeuttaminen tapahtui Pelastuslaitoksen johtokuntakäsittelyn jälkeen, minkä vuoksi johtokunnan esittämä ja ta-
kirjan mukainen investointisuunnitelma eroavat toisistaan n. 0,2 milj. euroa. Investointien painopiste tällä hetkellä on E-siiven peruskorjaushankkeen ensimmäisen vaiheen sekä yhteislaboratoriahankkeen toteuttamisessa. Hankkeet saivat kesällä 2020 STM:n poikkeusluvan ja niiden toteuttaminen on edennyt suunnitelmien mukaisesti siten, että hankekokonaisuuden arvioidaan valmistuvan vuoden 2026 alkupuolella. Hankekokonaisuuden rakentamiskustannukset väistöiloihin ovat n. 62 milj. euroa, josta talousarviovuoden kustannusten arvioidaan olevan n. 15,4 milj. euroa. Vuonna 2022 on käytettävä erityisen suurta tarveharkintaa uusien investointihankkeiden aloittamisessa, kunnes tulevan hyvinvointialueen investointimahdollisuudet ovat selvillä.

Valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan tulevassa vuoden 2022 tilinpäätöksessä.

Kuntayhtymän talousarvio 2022 on esityslistan liitteenä. Tarkastuslautakunnan ja pelastusliikelaitoksen talousarvioesitykset on yhdistetty kuntayhtymän talousarvioon. Liikelaitoksen osalta talousarvion sisältö on referoitu talousarviokirjaan keskeisiltä osiltaan. Lautakunnan ja johtokunnan talousarvioesitykset ovat esityslistan liitteinä.

Talousarvioesitys on käsitelty yhteistyötoimikunnassa 24.11.2021. Toimikunta kävi keskustelua taloustilanteesta ja totesi mm. ristiriidan rahoituksen sekä lakisääteisten palvelujen ja palveluverkon ennallaan pitämisen välillä, ja että onko jokainen osto ja palvelusetelin käyttö harkittu tarkoin? Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialuejohtaja totesi ostopalvelujen käytön olleen välttämätöntä henkilöstöressivajausten vuoksi. Tehy ja Super ilmoittivat jättävänsä asiaan kirjalliset lausunnot, joista Tehyn lausunto on esityslistan liitteenä. Super toimittaa lausunnon myöhemmin, ja se liitetään kokousmateriaaliin.

Yhtymävaltuusto 14.12.2021 § 57

Päätösehdotus

Yhtymähallitus:

Yhtymähallitus	§ 249	15.11.2021
Yhtymähallitus	§ 258	29.11.2021
Yhtymävaltuusto	§ 57	14.12.2021

Yhtymähallitus esittää yhtymävaltuustolle, että se

- * merkitsee tiedokseen omistajaohjausneuvottelujen materiaalin
- * hyväksyy talousarvion vuodelle 2022 liitteen mukaisesti
- * valtuuttaa virkajohdon tekemään talousarvioon teknisiä yms. korjauksia.

Päätös

Puheenjohtaja esitti talousarvion käsittelyksi seuraavaa: ensin puheenvuoron käyttää hallituksen puheenjohtaja, sitten toimitusjohtaja, ja tämän jälkeen valtuustoryhmät suuruusjärjestyksessä. Puheenvuorojen jälkeen talousarviosta käydään yleiskeskustelu. Talousarvion luvut 1 - 4 käsitellään otsikkotasolla ja luku 5 alakohdittain. Käsittelyjärjestys hyväksyttiin.

Keskustan valtuustoryhmän puheenvuoron käytti valtuutettu Jukka Pöppönen, valtuustoryhmä esittää talousarvioesityksen hyväksymistä. SDP:n ja vasemmistoliiton valtuustoryhmän puheenvuoron käytti valtuutettu Marja Kauppinen, valtuustoryhmä esittää talousarvion hyväksymistä. Perussuomalaisten valtuustoryhmän puheenvuoron käytti valtuutettu Jarkko Lampinen valtuustoryhmä esittää talousarvion hyväksymistä. Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenvuoron käytti valtuutettu Karita Kaita, valtuustoryhmä esittää talousarvion hyväksymistä. Vihreiden valtuustoryhmän puheenvuoron käytti valtuutettu Mira Pesonen, valtuustoryhmä esittää talousarvion hyväksymistä. Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän puheenvuoron käytti valtuutettu Riitta Kaukainen, valtuustoryhmä esittää talousarvion hyväksymistä. Liike nyt -valtuustoryhmän puheenvuoron käytti varavaltuutettu Kirsi Hirvonen, valtuustoryhmä esittää talousarvion hyväksymistä.

Alkupuheenvuoroissa kiitettiin valmistelevaa viranhaltijaorganisaatiota ja yhtymähallitusta sekä toivottiin hyvää joulua ja onnea vuodelle 2022. Useissa puheenvuoroissa todettiin talousarvion olevan hyvin haasteellinen rahoituksen näkökulmasta, ja myös huoli henkilöstön työhyvinvoinnista nousi esiin. Yleispuheenvuoroja talousarviosta käytettiin runsaasti. Talousarviokirjan käsittely tehtiin puheenjohtajan edellä esittämällä tavalla, eikä tässä tullut muutosesityksiä.

Puheenjohtaja totesi, että kehityskeskustelujen hyödyllisyysprosentteista lähetettiin valtuutetuille tieto ennen kokousta, ja ne sisältyivät käsiteltävään talousarviokirjaan. Pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon osalta tavoitetaso perustuu vuoden 2021 alkuperäiseen tavoitteeseen, ja näitä tarkennetaan kun vuoden 2021 kyselyn tulokset saadaan analysoitua tarkemmin. Muiden toimialueiden

Yhtymähallitus	§ 249	15.11.2021
Yhtymähallitus	§ 258	29.11.2021
Yhtymävaltuusto	§ 57	14.12.2021

osalta tavoitetaso on 'suurempi kuin vuoden 2021 kyselyn tulos'.

Yhtymävaltuusto hyväksyi talousarvion vuodelle 2022 yhtymähallituksen esityksen mukaisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että seuraavat henkilöt poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana:

* Juhani Meriläinen klo 15.28

* Sampsa Jääskeläinen klo 15.30.

Selostus

Yhtymähallituksen tekemät muutokset sisältyvät liitteenä olevaan talousarviokirjaan.

Kehityskeskustelujen hyödyllisyys -mittarin toteumat eivät olleet käytettävissä valtuuston esityslistan lähettämisen aikaan. Mitä Siulle Kuuluu -työhyvinvointikysely sulkeutui 28.11. ja tulosten tuottamisesta vastaa Työterveyslaitos. Mittarin toteumat lähetetään valtuutetuille sähköpostitse, mikäli ne ovat käytettävissä ennen valtuuston kokousta, ja liitetään lopulliseen TA-kirjaan.

Liitteet

- [1] Talousarviokirja 2022
- [2] Siun soten omistajaohjausneuvottelu pöytäkirja 12.10.2021, 1. neuvottelu
- [3] Siun soten ja hyvinvointialueen rahoitus - Omistajaohjaus 12.10.2021 Ilkka Pirskanen
- [4] Kuntatalouden näkökulma - Siun soten vuoden 2022 maksusuudet - Siun sotenomistajaohjaustapaaminen
- [5] Siun soten talousnäkökymät 2022 Ismo Rouvinen - 1. omistajaohjauskokous 12.10.2021
- [6] Rääkkylän kunnan puheenvuoro - Siun soten omistajaohjausneuvottelu 12.10.2021 Yrjö Eronen
- [7] Kuntien omistajaohjausneuvottelu pöytäkirja 2.11.2021 - 2. neuvottelu
- [8] Omistajaohjauskokous 2.11.2021 - Talousarvio 2022 prosessi
- [9] Siun soten omistajaohjaustapaaminen 2.11.2021 kuntien yhteinen valmisteluryhmä - Siun soten vuoden 2022 maksusuudet
- [10] Toiminta- ja taloussuunnitelma 2022, Pohjois-Karjalan pelastuslaitos
- [11] Pöytäkirjanote 16.11.2021 § 61 - Pelastuslaitos-liikelaitoksen johtokunta

Yhtymähallitus	§ 249	15.11.2021
Yhtymähallitus	§ 258	29.11.2021
Yhtymävaltuusto	§ 57	14.12.2021

- [12] Tehyn lausunto - Yhteistyötoimikunta 24.11.2021
- [13] Tarkastuslautakunnan talousarvio vuodelle 2022 (päätös 28.9.2021 § 104)
- [14] Tarkastuslautakunnan talousarvioehdotus vuodelle 2022
- [15] Superin kannanotto

Yhtymähallitus
Yhtymävaltuusto

§ 248
§ 58

15.11.2021
14.12.2021

Sairaanhoito kaikille kotikunnasta riippumatta, keskustan valtuustoryhmä
2673/00.02.00.03/2021

Yhtymähallitus 15.11.2021 § 248

Lisätiedot	Toimialuejohtaja Eija Rieppo eija.rieppo@siunsote.fi Puh. 013 330
Päätösehdotus	Toimitusjohtaja Pirskanen Ilkka: Yhtymähallitus päättää antaa liitteenä olevan vastauksen vastauksena valtuustoaloitteeseen ja esittää edelleen että valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	<p>Keskustan valtuustoryhmä on tehnyt valtuustoaloitteen, jossa Siun soten toivotaan pidättäytyvän päätöksissään yhdenvertaisten palvelujen järjestämisessä lähipalveluna ja ryhtyy toimiin hoidon järjestämiseksi kesäaikaan niissä kunnissa, joissa vuodeosaston korvaa hoitosolu.</p> <p>Valtuustoaloitteen vastauksen ovat laatineet yhdessä ikäihmisten palvelujen toimialue ja terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialue. Vastaus liitteenä.</p> <p>Siun sotessa on hyväksytty vuonna 2018 palvelutuotantosuunnitelma Siun soten alueelle, ja siinä määritelty kunnittain järjestettäviä palveluja huomioiden muun muassa palvelujen saatavuus ja saavutettavuus. Palvelutuotantosuunnitelman mukaisesti on Siun soten kunnissa terveyskeskussairaaloita tai hoitosoluja. Terveyskeskussairaalat ja hoitosolut antavat yleislääketieteen akuuttia sairaalahoitoa sekä jatkohoitoa erikoissairaanhoidon hoitojakson jälkeen, mikä asettaa vaatimuksia henkilöstön rakenteelle ja osaamiselle. Näihin yksiköihin tarvitaan lääkäriyöpanosta ja tarvittavat tutkimukset tulee olla saatavilla.</p> <p>Siun sotessa terveyskeskussairaalahoito järjestetään ensisijaisesti omassa kunnassa olevassa terveyskeskussairaalassa tai hoitosolussa, toissijaisesti alueen terveyskeskussairaaloissa.</p>

Yhtymähallitus
Yhtymävaltuusto§ 248
§ 5815.11.2021
14.12.2021

Siun sotessa on kehitetty terveysasemien toimintaa. On tehty iso toiminnallinen muutos. Toimintamallin kautta parannetaan palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden huomioimista kaikkien palveluja tarvitsevien osalta. On luotu ”Meidän malli”. Mallia kehitetään jatkuvasti paremmin väestön tarpeita palvelevaksi.

Siun sotessa on kehitetty kotihoitoa ja integraatiota ensihoidon kanssa. Tehostetussa kotihoidossa on sairaanhoitaja joka päivä klo 7 – 21 välisen ajan käytettävissä akuutteihin hoitoihin. Tehostetun kotihoidon toiminnan kautta pystytään tuomaan hoitoa kotiin ja näin ei tarvita esimerkiksi terveyskeskussairaala- tai hoitosoluhoitojaksoa.

Siun sotessa kehitetään kotiuttamista yhteistyössä erikoissairaanhoidon ja ikäihmisten palvelujen toimialueen kesken. Tätä kautta pyritään sujuvoittamaan potilaiden siirtoprosessia ja siten vähentämään tarpeettomia siirtoja eri yksiköiden välillä ja osaltaan lisäämään yhdenvertaisuutta palvelujen saamisessa.

Siun sotessa terveydenhuollon yksiköiden sulkuun suhtaudutaan vakavasti ja päätökset tehdään vaikuttavuusarvioinnin kautta. Yksiköiden tilapäinen sulkeminen on viimeinen vaihtoehto. Toimenpiteitä henkilöstötilanteen parantamiseksi ja työvoiman saamiseksi tehdään jatkuvasti. Ennakoivaa suunnittelua ja arviointia tulevaisuudesta tehdään yhteisesti toimialueiden kesken.

Yhtymävaltuusto 14.12.2021 § 58

Päätösehdotus

Yhtymähallitus:

Yhtymähallitus antaa liitteenä olevan vastauksen vastauksena valtuustoaloitteeseen ja esittää edelleen että valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Liitteet

Yhtymähallitus
Yhtymävaltuusto

§ 248

15.11.2021

§ 58

14.12.2021

- [16] Sairaanhoidon kaikkien kotikunnasta riippumatta, keskustan valtuustoryhmä
- [17] Vastaus valtuustoaloitteeseen – Sairaanhoidon kaikkien kotikunnasta riippumatta

Yhtymähallitus
Yhtymävaltuusto§ 261
§ 5929.11.2021
14.12.2021**Henkilökunnan työhyvinvoinnin tukeminen – SDP:n ja vasemmistoliiton valtuustoryhmä 17.3.2021**
1776/00.02.00.03/2021

Yhtymähallitus 29.11.2021 § 261

Lisätiedot

Henkilöstöpäällikkö Johanna Bjerregård Madsen
johanna.bjerregardmadsen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4501

Päätösehdotus

Toimitusjohtaja Pirskanen Ilkka:

Yhtymähallitus antaa yhtymävaltuustolle liitteen mukaisen vastauksen SDP:n ja vasemmistoliiton valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen 'Henkilökunnan työhyvinvoinnin tukeminen', ja esittää valtuustolle, että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Vastauksen 4. viimeisen kappaleen lause 'Uusien palkitsemismuotojen käyttöönotto edellyttää varausta vuoden 2022 talousarvioon.' korjattu virkatyönä vastaamaan asian todellista laitaa seuraavasti: 'Palkitsemisen määräraha sisältyy talousarvioon 2022.' Korjattu versio on pöytäkirjan liitteenä.

Selostus

Maaliskuussa 2021 Siun soten valtuustossa (Yhtymävaltuusto 17.03.2021 § 11) SDP:n ja vasemmistoliiton valtuustoryhmä jättivät valtuustoaloitteen, jossa he esittävät että "henkilöstön kanssa yhteistyössä valmistellaan malli, miten ja millä keinoin työhyvinvointia tukien henkilökuntaa tulisi huomioida korona-tilanteen sen mahdollistaessa." Aloite saatettiin kuntayhtymän hallituksen ja edelleen henkilöstöpalvelujen valmisteltavaksi. Aloitteessa mainitun henkilöstön huomioimiseksi valmisteltavan mallin tarkoitusta tarkennettiin ja selkiytettiin Siun soten henkilöstöjohtajan, henkilöstöpäällikön, työhyvinvointipäällikön sekä aloitteen valmistelijoiden kesken 14.4.2021 pidetyssä palaverissa. Keskustelussa ilmeni, että valtuustoaloitteessa henkilöstön huomioimisella tarkoitettiin sekä korvauksia korona-ajan aiheuttamista muutoksista, mutta myös muuta henkilöstön palkitsemista, huomioimista ja hyvinvoinnin tukemista niin korona-aikana kuin pidemmällä aikajänteellä.

Yhtymähallitus
Yhtymävaltuusto§ 261
§ 5929.11.2021
14.12.2021

Vastauksessa on avattu Siun soten toimenpiteitä henkilöstön huomioimiseksi ja palkitsemiseksi korona-aikana sekä selvitetty Siun soten henkilöstön työhyvinvoinnin eteen tehtävää systemaattista ja pitkäjänteistä työtä monilta osin. Vastauksessa on kerrottu uusista avauksista ja menneillään olevasta valmistelusta muun muassa henkilöstön palkitsemisen ja vaikutusmahdollisuuksien parantamisen osalta. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen, aineellinen palkitseminen ja aineeton huomioiminen muodostavat ison kokonaisuuden, jonka kuvaaminen tiivisti ja lyhyesti on haasteellista. Vastaus valtuustoaloitteeseen ei näin ollen ole tyhjentävä, mutta antaa yleiskuvan Siun sotessa tehtävästä työstä henkilöstön hyvinvoinnin eteen.

Työnantajana Siun sote on henkilöstön hyvinvoinnin johtamisessa pyrkinyt reagoimaan nopeasti muuttuviin tilanteisiin, kehittämään systemaattisesti toimintatapoja työhyvinvoinnin edistämiseksi, panostamaan palkitsemiseen entistä enemmän käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa sekä panostamaan esimies- ja johtamisosaamisen kehittämiseen. Kehittämistyössä noudatetaan Siun soten strategiaa tavoitteita. On muistettava, että pääosin työhyvinvoinnin johtaminen tapahtuu arjessa lähiesimiehen ja työntekijän välisessä yhteistoiminnassa sekä työyhteisötasolla. Henkilöstöpalvelut tukevat toimialueiden johtoa, päälliköitä ja lähiesimiehiä henkilöstöjohtamisen eri osa-alueilla.

Yhtymävaltuusto 14.12.2021 § 59

Päätösehdotus

Yhtymähallitus:

Yhtymähallitus antaa yhtymävaltuustolle liitteen mukaisen vastauksen SDP:n ja vasemmistoliiton valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen 'Henkilökunnan työhyvinvoinnin tukeminen', ja esittää valtuustolle, että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Liitteet

- [18] SDP:n ja Vasemmistoliiton valtuustoryhmä - henkilökunnan huomioiminen
- [19] Vastaus SDP:n ja vasemmistoliiton valtuustoryhmän aloitteeseen 17.3.2021

Yhtymävaltuusto

§ 60

14.12.2021

Kokoukseen jätetyt valtuustoaloitteet

Yhtymävaltuusto 14.12.2021 § 60

Päätösehdotus

Puheenjohtaja:

Merkitään tiedoksi kokouksessa mahdollisesti jätetyt valtuustoaloitteet ja lähetetään ne yhtymähallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Valtuustoaloitteita ei jätetty.

Selostus

Hallintosäännön 12 luvun 1 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kuntayhtymän toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle. Aloite on lähetettävä hallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitettun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Yhtymävaltuusto

§ 61

14.12.2021

Kokouksen päättäminen

Yhtymävaltuusto 14.12.2021 § 61

Päätösehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös

Ennen kokouksen päättämistä toimitusjohtaja Ilkka Pirskanen kiitti valtuutettuja virkakoneistolle osoitetuista kiitoksista ja kiitti luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä. Toimitusjohtaja toivotti kaikille oikein hyvää joulua.

Yhtymävaltuuston puheenjohtaja kiitti toimitusjohtajaa ja sihteeriä, ja edelleen koko henkilöstöä, valtuustoa ja hallitusta yhteistyöstä. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.43 toivottaen hyvää joulua kaikille.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 54, § 55, § 56, § 58, § 59, § 60, § 61

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Päätöksestä ei kuntalain (410/2015) 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 57

VALITUSOSOITUS / KUNNALLISVALITUS

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella.

Päätökseen saa hakea muutosta:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*)
- jäsenkunta sekä
- jäsenkunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Jäsenkunnan ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomaisella on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Itä-Suomen hallinto-oikeudelle.

Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64, Kuopio
Postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio
Puhelin: 029 56 42500 (vaihde)
Faksi: 029 56 42501
Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite, puhelinnumero ja muut tarvittavat yhteystiedot. Jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä:

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus voi periä muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksun. Maksuista säädetään tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015).